

MAKRO GÖRÜŞ

GSYH Büyümesi

2024 III. Çeyrek

Emre Aylar

aylare@tskb.com.tr

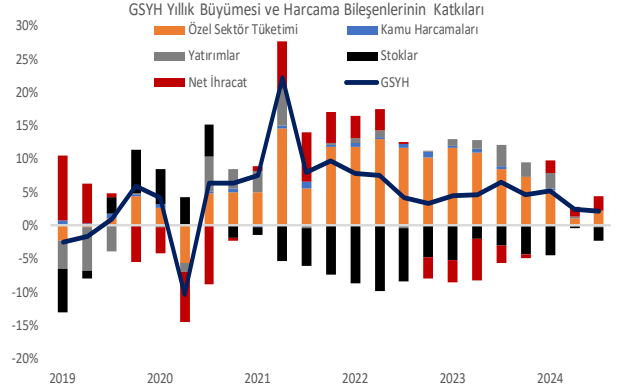
TSKB Ekonomik Araştırmalar

2024 üçüncü çeyrekte gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) beklentilerin altında kaldı. Takvim ve mevsim etkisinden arındırılmış verilere göre GSYH çeyreklik bazda %0,2 daraldı. İkinci çeyrek rakamı da %0,1'den -%0,2'ye güncellendi. Yıllık büyüme hızı takvim etkisinden arındırılmış veride %2,6'dan %1,9'a indi. Arındırılmamış seride yıllık büyüme oranı da %2,4'ten %2,1'e düştü. Dolar bazında yıllıklandırılmış GSYH 2024 yılının üçüncü çeyreğinde 1 trilyon 260 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Harcamalar tarafında özel sektör tüketiminden gelen katkı artarken, net dış talebin büyümeye pozitif katkısı sürdü. Arındırılmamış verilere göre hanehalkı ile kâr amacı gütmeyen kuruluşların toplamını oluşturan özel sektör tüketimi yıllık bazda hızlanarak %3,1 büyürken, toplam büyümeye 2,2 yüzde puan katkı yaptı. Dayanıklı tüketim mallarına yönelik harcamalarda %7,7'lik sert daralma dikkat çekerken, dayanıksız tüketim mallarına yönelik harcamalar %9,1 artışla dirençli kaldı. Kamu harcamalarında yıllık bazda düşüş görülürken, büyümeye katkısı -0,1 yüzde puan olarak gerçekleşti. Yatırımlar tarafında inşaat ve makine-teçhizat ayrışmasının sürdüğü görüldü. Toplamda yatırımlar %0,8 düşüş gösterirken, toplam GSYH büyümesine katkısı -0,2 yüzde puan oldu. Ancak inşaat yatırımları %9,4 ile yine güçlü arttı. Makine-teçhizat yatırımları ise yıllık bazda %8,6 ile art arda ikinci çeyrekte daraldı. Bu süreçte stok kaleminin büyümeyi aşağı çekmesi peş peşe on altıncı çeyrekte de gözlemlendi. Toplam büyümeyi stoklar 2,0 yüzde puan aşağı çekerken, stoklar dahil toplam iç talepten büyümeye gelen katkı -0,1 yüzde puan oldu. İhracat reel olarak sınırlı artış gösterirken, ithalatta yıllık bazda %9,6 düşüş görüldü. Bu sonuçlarla net dış talep büyümeyi 2,2 yüzde puan yukarı çekti.

İktisadi faaliyet kollarında karışık bir tablo ortaya çıktı. Sanayi yıllık bazda %2,2 ile arka arkaya iki çeyrekte de daralırken, toplam GSYH büyümesini 0,4 yüzde puan aşağı çekti. Tek başına inşaat %9,2, gayrimenkul hizmetleri %2,5 büyürken, ikisi birlikte toplam GSYH büyümesine 0,6 yüzde puan katkı yaptı. Hizmetlerde büyüme oranı %3,2'den %1,4'e yavaşlarken, yıllık büyümeye katkısı 0,9 yüzde puandan 0,3 yüzde puana indi. Finans ve sigortada büyüme %6,2'ye hızlanırken, yıllık büyümeye katkısı 0,3 yüzde puan seviyesinde gerçekleşti. Tarım yıllık bazda %4,6 büyürken, büyümeye katkısı 0,5 yüzde puan oldu.

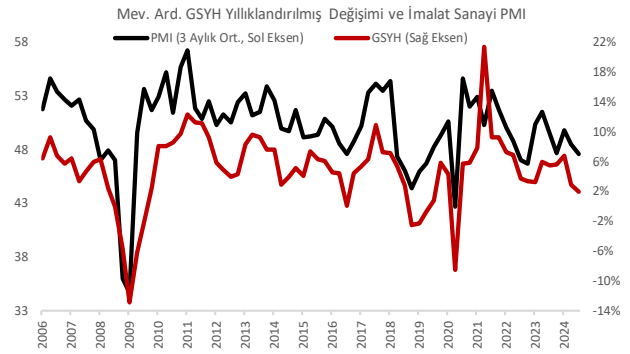
2024 üçüncü çeyrekte aktivite önceki döneme göre sınırlı da olsa gerilerken, ikinci çeyrek verilerinde yapılan revizyonlar sonucunda GSYH arka arkaya iki çeyrek daralmış oldu. Hem harcamaların hem de yatırımların detayları parasal sıkılaştırmanın etkilerinin sürdüğünü ortaya koydu. İnşaat tarafındaki görece dirençli sonuçların deprem bölgesi ve kentsel dönüşüm kaynaklı olabileceğini değerlendiriyoruz. Net dış talepten gelen pozitif katkı ise ekonomideki dengelenmenin sürdüğünü teyit etti. Bu sonuçlarla 2024 ilk üç çeyrekte yıllık bazda büyüme %3,2 olarak gerçekleşti. TCMB'nin sıkı parasal duruşunun ve mali politikalar tarafındaki adımların etkisiyle önümüzdeki dönemde de ekonomideki yavaşlamanın sürecini düşünüyoruz. Bu dinamiklerle 2024 yıl genelinde büyümenin %3,0 civarında gerçekleşeceğini öngörüyoruz.

Kaynak: TÜİK, TSKB Ekonomik Araştırmalar

Harcama Bileşenlerine Göre GSYH	Yıllık Değişimler				Yıllık Değişimlere Katkılar			
	IV. Ç 23	I. Ç 24	II. Ç 24	III. Ç 24	IV. Ç 23	I. Ç 24	II. Ç 24	III. Ç 24
Özel Sektör Tüketimi	10,1%	7,0%	1,5%	3,1%	7,3%	5,3%	1,1%	2,2%
Kamu Harcamaları	-0,2%	3,1%	-0,4%	-0,9%	0,0%	0,4%	0,0%	-0,1%
Yatırımlar	9,1%	9,0%	0,8%	-0,8%	2,2%	2,2%	0,2%	-0,2%
İhracat	0,1%	5,1%	0,9%	0,8%	0,0%	1,2%	0,2%	0,2%
İthalat	2,8%	-3,3%	-5,8%	-9,6%	0,7%	-0,7%	-1,3%	-2,0%
GSYH	4,6%	5,3%	2,4%	2,1%				

İktisadi Faaliyet Bileşenlerine Göre GSYH	Yıllık Değişimler				Yıllık Değişimlere Katkılar			
	IV. Ç 23	I. Ç 24	II. Ç 24	III. Ç 24	IV. Ç 23	I. Ç 24	II. Ç 24	III. Ç 24
Tarım	0,6%	5,1%	4,3%	4,6%	0,0%	0,1%	0,1%	0,5%
Sanayi	2,8%	4,2%	-1,6%	-2,2%	0,5%	0,9%	-0,3%	-0,4%
İnşaat + Gayrimenkul	6,3%	5,4%	4,9%	5,2%	0,7%	0,7%	0,6%	0,6%
Hizmetler	4,1%	3,9%	3,2%	1,4%	1,1%	1,0%	0,9%	0,3%
Finans ve Sigorta	5,7%	5,6%	3,3%	6,2%	0,2%	0,3%	0,2%	0,3%
Diğer	5,9%	7,2%	2,9%	2,6%	2,0%	2,2%	0,9%	0,8%
GSYH	4,6%	5,3%	2,4%	2,1%				

Kaynak: TÜİK, Reuters, TSKB Ekonomik Araştırmalar

TSKB

Danışmanlık Hizmetleri

Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

MECLİSİ MEBUSAN CAD. NO 81

FINDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE

tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2024 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

